

УДК 159.922.1

І. В. Ясенчук

Received: November 15, 2016

Revised: January 21, 2017

Accepted: February 10, 2017

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТИПІВ І КОМПОНЕНТІВ ЛЮБОВІ В ШЛЮБНОМУ ПАРТНЕРСТВІ

У статті представлено теоретичний аналіз компонентів і типів любові в психологічних дослідженнях. Обґрунтовано актуальність поняття «любов» і її ролі в таких соціальних інститутах та проявах, як релігія, мораль, сім'я, шлюб. Описано типології любові Т. Кемпера, Р. Стернберга, Р. Хетфільда, Е. Фромма. Для визначення типів любові та її основних компонентів використано такі методи, як бесіда, анкетування, опитувальник «Трикутні шкали любові» Р. Стернберга. Виявлено, що серед компонентів любові в шлюбному партнерстві найбільш виявлені інтимність і виконання обов'язків. Компонент пристрась спостерігається в значно меншій частині подружжів. Досліджено, що шлюбні партнери характеризуються наявністю п'яти типів любові – досконала любов, симпатія, беззмістовна любов, любов-дружба, вигадана любов. Романтична й палка любов у цьому дослідженні не виявлені. З'ясовано, що більша частина досліджуваних характеризується таким типом любові, як любов-дружба. У своїх відносинах такі шлюбні пари проявляють розуміння, щирість, відповідальність, але значно менше відчують романтизм і пристрась. Четверта частина нашої вибірки характеризується досконалою любов'ю, тобто в них найповніше реалізують і розвиваються цінності любові, які забезпечують духовний, моральний та фізичний комфорт у шлюбі. Незначній кількості досліджуваних притаманна беззмістовна любов, симпатія, вигадана любов та відсутність любові.

Ключові слова: любов, шлюб, типи любові, компоненти любові, інтимність, пристрась, виконання обов'язків.

Yasenchuk I. V. Psychological Markers of Love Types and Components in Marital Partnership. A theoretical analysis of elements and types of love in psychological investigations are given herein. The relevance of the concept 'love' and its importance in such social institutions and forms of their manifestation as religion, morality, family and marriage are grounded. The existing typology of love given by T. Kemper, R. Sternberg, R. Hetfild and E. Fromm has been also elucidated. Techniques such as an interview, polling, questionnaire "Sternberg Triangular Love Scale" have been used to determine the type of love and its main elements. Any marital privacy and execution of matrimonial duties are revealed as the most identified among the elements of love in the partnership of marriage. The component «passion» is observed rarely in couples being under study. As it has been proved, partners in marriage are characterized by five types of love – perfect love, sympathy, meaning-

less love, love, friendship, and make-believe love. Either romantic or passionate types of love have not been found in our research. Most of the testees are characterized by such types of love as love and love combined with friendship. Married couples in such relations are receptive, show their honesty, and responsibility, but feel much less romanticism and passion. The fourth part of our series of analytical results is characterized by perfect love, in other words, the testees fully implement and develop those values of love that provide spiritual, moral and bodily comfort within marriage. A small number of testees is characterized by meaningless love, sympathy, make-believe love and the lack of love.

Key words: love, marriage, types of love, elements of love, marital privacy, passion, fulfillment of duties.

Ясенчук И. В. Психологические особенности типов и компонентов любви в брачном партнерстве. В статье представлен теоретический анализ компонентов и типов любви в психологических исследованиях. Обоснована актуальность понятия *любовь* и ее роли в таких социальных институтах и проявлениях, как религия, мораль, семья, брак. Описаны существующие типологии любви Т. Кемпера, Р. Стернберга, Г. Хэтфильда, Э. Фромма. Для определения типов любви и ее основных компонентов использованы такие методы, как беседа, анкетирование, опросник «Треугольная шкала любви» Р. Стернберга. Выявлено, что среди компонентов любви в брачном партнерстве наиболее проявленными есть интимность и выполнения обязанностей. Компонент страсть наблюдается в значительно меньшей части супругов. Исследовано, что брачные партнеры характеризуются наличием пяти типов любви – совершенная любовь, симпатия, бессодержательная любовь, любовь-дружба, выдуманная любовь. Романтическая и страстная любовь в этом исследовании не обнаружена. Большая часть исследуемых характеризуется таким типом любви, как любовь-дружба. В своих отношениях такие брачные пары проявляют понимание, искренность, ответственность, но значительно меньше испытывают романтизм и страсть. Четвертая часть нашей выборки характеризуется совершенной любовью, то есть в них наиболее полно реализуют и развиваются ценности любви, которые обеспечивают духовное, нравственное и физическое комфорт в браке. Незначительном количестве исследуемых присуща бессодержательная любовь, симпатия, придуманная любовь и отсутствие любви.

Ключевые слова: любовь, брак, типы любви, компоненты любви, интимность, близость, обязательства.

Постановка наукової проблеми та її значення. Феномен любові відіграє формотворчу роль у таких соціальних інститутах та проявах, як релігія, мораль, сім'я, шлюб. Кожному з них притаманні особливості та відмінності щодо проявів любові. Так, у християнській релігії прийнято вважати, що любов є «союзом досконалості», почуттями серця й душі, які проявляються у взаємоповазі, довготерпінні,

покорі, взаєморозумінні, милосерді, лагідності, доброті, жертвності, гармонії тощо. Моральна цінність любові проявляється дещо динамічніше, а саме в здатності мобілізувати всі сили особистості, збуджувати в ній творчу енергію, створювати й формувати людину та людське в ній. Для сім'ї, як глибокої спільноти життя, любов важлива при вихованні майбутніх поколінь. Так, любов батьків та рідних до дитини забезпечує і духовний, і тілесний розвиток здорової особистості, а почуття любові між чоловіком та дружиною породжує, актуалізує, відкриває любов самої дитини, впливає на подальше її життя, є основним джерелом для наслідування, навчання, натхнення. У шлюбно-партнерських відносинах найповніше реалізуються та розвиваються цінності любові, які проявляються у виконанні обов'язків, в інтимності, у пристрасті та інших компонентах і забезпечують духовний, моральний та фізичний комфорт у шлюбі, впливають на особистість та на сім'ю загалом. Тому в цій статті акцентуємо на типах і компонентах любові у шлюбному партнерстві та вважаємо, що психологічні служби, які надають допомогу шлюбним партнерам потребують більшого теоретичного і практичного розуміння любові при здійсненні психологічних консультацій, психотерапії, психологічних тренінгів. Відповідно, це потребує новітніх теоретико-практичних технологій, знань і обґрунтованого, достовірного дослідження.

Аналіз досліджень цієї проблеми. До теми любові між чоловіком та жінкою звертались із давніх часів і науковці, і митці, філософи, культурологи та інші вчені, які вивчали та продовжують вивчати цей феномен із різних сторін. Серед зарубіжних учених-психологів цю тему описували А. Адлер, Е. Берн, Л. Гозман, Е. Еріксон, К. Ізард, О. Кернберг, Т. Кемпер, П. Куттер, А. Лоуен, А. Маслоу, В. Петрушин, К. Роджерс, С. Рубінштейн, Р. Стернберг, К. Хорні, В. Франкл, Д. Флойд, З. Фройд, Е. Фромм, К. Юнг та ін. У вітчизняній науці тему любові досліджували О. Кочарян, Ю. Коцюба, Л. Куприянчик, С. Максименко, В. Моргун, А. Федосова, Є. Фролова та ін.

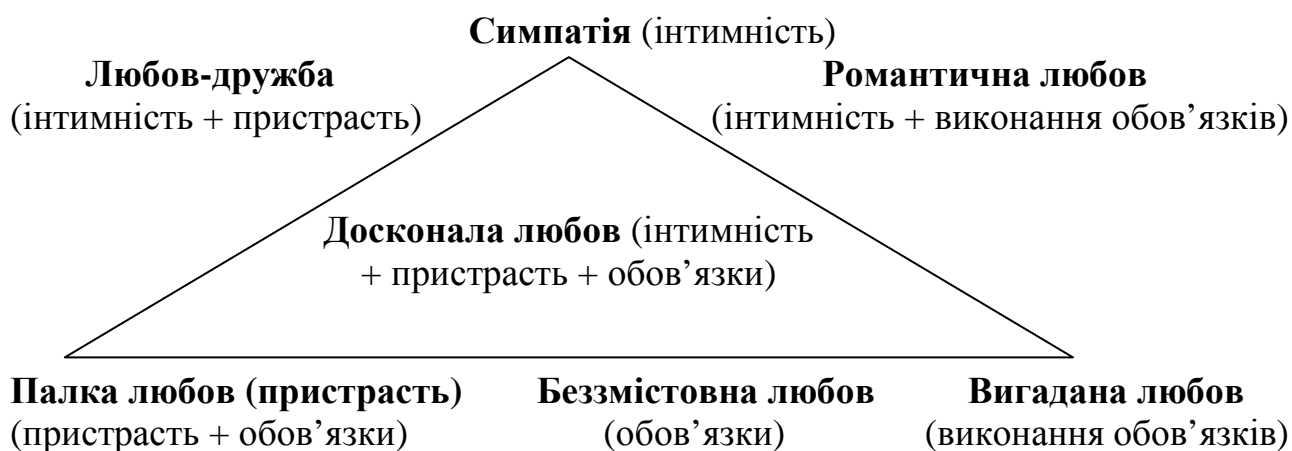
Для цього дослідження цікаві й важливі концептуальні підходи до типології любові таких науковців, як Т. Кемпер, Дж. Лі, Р. Стернберг, Р. Хатфільд, Е. Фромм та ін. У своїх наукових підходах К. Ізард, Е. Фромм звертали увагу на об'єкт любові й вивчали любов батьків до своїх дітей (батьківська, материнська), дітей до своїх батьків (синівська, дочірня), між братами й сестрами (сіблінгова любов), між чоловіком та жінкою (романтична любов), до всіх людей (християн-

ська любов), любов до Бога. Окрім того, Е. Фромм увів і пояснив нові, кваліфікуючі терміни й поняття, які можна віднести до типів любові між чоловіком та жінкою: справжня любов, плідна любов, зріла любов, неплодотворна, або ірраціональна любов, любов-поклоніння, фальшива любов, сентиментальна, невротична любов [4, с. 25]. Інший дослідник, Р. Хетфільд, виділяє два типи любові в шлюбному партнерстві: співчутливу й пристрасну. Перша характеризується взаємною повагою, прихильністю й довірою. Друга пов'язана з інтенсивними емоціями, сексуальним потягом і тривогою [3, с. 26].

Ще один зарубіжний дослідник, Т. Кемпер, виділяє сім типів любовних стосунків у партнерстві: 1) романтична любов, коли обидва партнери володіють статусом, і кожен з них може «покарати» іншого, позбавивши його проявів своєї любові; 2) братерська любов, яка ґрунтується на взаємному високому статусі, що характеризується низькою владою, відсутністю можливості до примусу; 3) харизматична любов, у якій один партнер володіє і статусом і владою, інший – лише статусом; 4) «зрада» – один партнер володіє і владою, і статусом, інший – лише владою; 5) закоханість – один із партнерів володіє і владою, і статусом, інший не користується ні тим, ні іншим; 6) «поклоніння» – один партнер володіє статусом, не володіючи владою, інший не володіє ні статусом, ні владою; 7) любов між батьком і маленькою дитиною, коли один партнер володіє високим статусом, але низькою владою (дитина), а інший (дорослий) – низьким статусом, оскільки любов до нього ще не сформувалась, проте з високим рівнем влади [1, с. 113–115].

За основу свого дослідження типів і компонентів любові в шлюбному житті ми взяли трикомпонентну теорію Р. Стернберга, у якій любов включає такі компоненти: інтимність (почуття психологічної близькості), пристрасність (фізичний потяг), виконання обов'язків (забоб'язання) [3, с. 234–236]. На думку Р. Стернберга, любов може складатися з одного, двох чи комбінації трьох компонентів. Відсутність любові проявляється у відсутності всіх трьох компонентів. Описавши три компоненти любові відповідно до їх характеристики, автор виділив сім типів любові: досконала любов (близькість + пристрасність + виконання обов'язків), симпатія (близькість), романтична любов (інтимність + пристрасність), палка любов (пристрасність), беззмістовна любов (пристрасність + виконання обов'язків), любов-дружба (інтимність + виконання обов'язків), вигадана любов (виконання обов'язків)

[5, с. 119–135]. Схематично компоненти та типи любові за Р. Стернбергом представлені на рис. 1.

Рис. 1. Трикомпонентна теорія Р. Стернберга

Формування мети й завдання. Відповідно до представлених у теоретичній частині типів і компонентів любові ми поставили перед собою таку мету: вивчити психологічні особливості компонентів та типів любові в шлюбних партнерів. Для досягнення поставленої мети визначили завдання: теоретично й емпірично дослідити та проаналізувати психологічні особливості компонентів і типів любові в шлюбних партнерів. Для виконання поставлених завдань використали такі методи, як бесіда, анкетування, тестування.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Дослідження, спрямоване на аналіз психологічних особливостей типів і компонентів любові, проводили на базі Психологічного консультативного центру при кафедрі практичної психології та безпеки життєдіяльності факультету психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Вибіркову сукупність склали 50 пар, які перебувають у шлюбі.

Робота зі шлюбними партнерами включала два етапи: перший – коротка бесіда, де досліджуваним повідомляли про зразкову тривалість зустрічі, про цілі подальшого використання результатів. Також бесіда передбачала обговорення за кожною з проведених методик. Бесіда відігравала допоміжну роль, оскільки важливу для нас інформацію отримували під час анкетування та тестування. Анкетування включало питання, які стосувалися демографічних даних (стать, вік, стаж шлюбного життя тощо). У результаті анкетування було сформовано дві групи респондентів за стажем шлюбного життя: 1 група – молоді пари зі стажем сумісного життя від 1 до 6 років (50 %), 2 – подружжя зі стажем шлюбного життя від 7 до 15 років (50 %).

Другий етап дослідження передбачав тестування, а саме проведення та опрацювання методики «Трикутні шкали Р. Стернберга». Ця методика уключає 45 тверджень, 15 із них входять у шкалу «Інтимність», 15 – у шкалу «Пристрасть», 15 – «Виконання обов'язків». Усі висловлювання стосуються конкретної людини – об'єкта оцінювання. Перед заповненням тесту досліджуваним дається інструкція, у якій завдання респондентів полягає в оцінюванні ступеня своєї згоди з кожним наведеним судженням, що стосується відносин із дружиною (чоловіком) за шкалою від 1 до 9 балів, де 1 бал означає «зовсім ні», 5 – «помірно», 9 – «дуже сильно». Інші бали використовували для проміжних оцінок. Під час підрахунку результатів, який проводили для всіх шкал окремо, залежно від ступеня згоди або незгоди респондента, результати відповідей сумували за шкалами (від 15 до 135 балів). Відповідно до представленої вище теорії, висвітлювали певний тип відносин у шлюбному партнерстві (досконала любов, симпатія, романтична любов, палка любов, беззмістовна любов, любов-дружба, вигадана любов). За методикою ми спочатку вивчали компоненти любові в шлюбних партнерів за кроками, де 1-й крок дослідження – шкала «Інтимності», 2-й – шкала «Пристрасті», 3-й – шкала «Виконання обов'язків», останній крок – загальне визначення типів любові в різному за стажем шлюбному житті.

Аналіз результатів компонентів любові за шкалами Р. Стернберга здійснювали за трьома кроками, де перший крок – вивчення шкали «Інтимності». Було виявлено, що 80 % шлюбних партнерів характеризуються показниками інтимності, які відповідають достатньому й високому рівням; 20 % шлюбних пар характеризуються низьким рівнем за шкалою «Інтимності», тобто для більшості партнерів підтримка, довіра, взаєморозуміння досить важливі характеристики. Такі досліджувані зазначають, що між ними існують теплі стосунки, вони можуть розраховувати на партнера в разі потреби, їх спілкування має позитивний, конструктивний характер, вони цінують партнера, відчувають до нього близькість, довіряють і роблять все, щоб шлюбний партнер довіряв їм у відповідь. Менша частина шлюбних партнерів не відчуває емоційної підтримки, близькості, не довіряє і не цінує один одного, не розуміє і не ділиться особистою інформацією про себе.

Аналіз результатів другого кроку методики, під час якого вивчали шкалу «Пристрасті», допоміг нам виявити, що 65 % подружніх пар характеризується низьким рівнем вираження пристрасті до партнера

й 35 % пар мають високі показники за даною шкалою. З огляду на отримані дані, можемо узагальнити, що більшість партнерів не переживає почуття романтичності у своїх подружніх стосунках, задоволеності у фізичному контакті, відданості, самоповаги. Такі досліджувані зазначають, що не часто думають про свого партнера, вважають свого партнера не дуже цікавою особистістю, не обожають його, можуть уявити життя без нього, не мають потребу належати своєму партнерові, не вважають відносини пристрасними й не відчують, щось «магічне» у своїх подружніх стосунках. Незначна кількість партнерів характеризується позитивними результатами за шкалою «Пристрасті», тобто вони ідеалізують партнера, відчують щастя від його присутності, уважають свого партнера найважливішим за все у їхньому житті.

Аналіз результатів третього кроку методики, під час якого ми вивчали шкалу «Виконання обов'язків», дав змогу виявити такі показники: 80 % шлюбних партнерів характеризуються показниками виконання обов'язків на достатньому й високому рівнях; 20 % пар характеризується низьким рівнем за цією шкалою. З такого відсоткового співвідношення можемо зробити висновок: для більшості партнерів прихильність, відповідальність, дбайливість, стабільність, впевненості – важливі характеристики їхнього шлюбного життя. Такі досліджувані зазначають, що вони піклуються про свого партнера, вірять у стабільність своїх відносин, сподіваються, що їхня любов буде тривати все життя, завжди будуть відповідальні за свого партнера, впевнені у своїй любові, уважають свої стосунки постійними й не сумніваються у своєму виборі. Проте окремі пари не проявляють ці ознаки у своїх стосунках, а навпаки, не відчують відповідальності в подружньому житті, не впевнені у своїх відносинах, сумніваються у своєму виборі.

Відповідно до визначення компонентів любові, наступним нашим кроком було дослідження типів любові в шлюбному партнерстві, різному за стажом сумісного життя. Виявлено, що 40 % шлюбних партнерів у своїх відносинах проявляють любов-дружбу, яка характеризується наявністю інтимності та виконанням обов'язків. Порівняльний аналіз відповідно до типу любові з урахуванням шлюбного стажу показав, що 27 % – становлять пари 2-ї групи й усього 13 % належать до 1-ї групи. Тому можемо зробити висновок, що більшість шлюбних партнерів, стаж подружнього життя яких від 7 до 15 років, проявляє у своїх відносинах розуміння, щирість, відповідальність, але значно

менше відчувають романтизм і пристрасть у своїх стосунках. У теорії Р. Стенберга є спостереження про наявність зв'язку між рівнем компонентів любові та плином часу: пристрасть швидко досягає свого піку, а потім йде на спад, тоді як інтимність та виконання обов'язків із плином часу набирають значення [3].

26 % шлюбних пар характеризується досконалою любов'ю – такі пари оцінювали твердження від 8 до 9 балів. Тобто дані досліджувані мають високі показники за трьома шкалами (інтимності, пристрасті та виконання обов'язків). За стажем шлюбного життя 16 % пар належать до 1-ї групи, 10 % – склали групу 2-ї вибірки. Р. Стернберг уважав, що досягнення досконалої любові ще не дає гарантії, що ця любов буде тривалою, і від того формування та збереження вищої любові залежить від відносин і від ситуації, у якій ця любов розвивається і зберігається [2].

Беззмістовна любов проявляється у 18 % шлюбних пар. Для цього типу любові характерне поєднання компонентів «пристрасть» і «зобов'язання» та відсутність стабілізуючого елементу «інтимності». За стажем шлюбного життя ми виявили такі дані, що до 1-ї групи належать – 15 %, до 2-ї групи – 3 %. Цей тип любові характеризується закоханістю, романтичністю, ідеалізацією один одного та спільними планами на майбутнє.

Водночас досліджено, що 7 % шлюбних партнерів характеризується відсутністю любові, де за показниками їхні бали варіювали переважно за всіма шкалами від 1 до 4, тобто в них або повністю відсутня інтимність, пристрасть та обов'язки або проявляється на досить низькому рівні. За стажем подружнього життя 5 % належить до 1-ї групи і 2 % – до 2 групи.

Вигадана любов, де єдиним компонентом любові є виконання обов'язків, притаманна 6 % пар. Стаж їхнього життя належить лише до 2-ї групи. За шкалою інтимності та пристрасті у таких пар виявлено досить низькі результати. Любов цього типу, за Р. Стернбергом, можна іноді виявити в застійних відносинах, які тривають багато років і за цей час втратили і взаємну емоційність, і фізичний потяг, що колись були для них характерні [3]. Також такий тип любові, як симпатія, присутня в 5 % пар, тобто в почуття любові в них уходить лише інтимність (близькість). За стажем подружнього життя до 1-ї групи належить 3 %, до 2-ї – 2 %. Романтична й палка любов у нашому дослідженні не виявлені.

Отже, можемо узагальнити, що більша частина досліджуваних характеризується таким типом любові, як любов–дружба. Цей тип любові більшою мірою виражений у тих шлюбних партнерів, стаж сумісного життя яких понад сім років. Аналіз результатів дослідження й подальша бесіда показали, що у своїх відносинах вони проявляють щирю симпатію, підтримку, взаєморозуміння, відданість, прихильність, відповідальність. Водночас у їхніх відносинах спостерігається відсутність чи низький рівень пристрасті, що визначає фізичний потяг, сексуальну поведінку в парі, романтичність, думки та фантазії про свого партнера. Отож можемо зробити висновок: з віком і стажем подружнього життя ці характеристики зменшуються або ж зникають зовсім.

Виявлено, що значна кількість партнерів найповніше реалізує й розвиває цінності любові в такому її типі, як досконалій любові. Цей тип проявляється у виконанні обов'язків, в інтимності, у пристрасті та їх характеристиках, які забезпечують духовний, моральний і фізичний комфорт у шлюбі, що своєю чергою проявляється в гармонійному вихованні майбутніх поколінь та натхненні для інших людей.

Досліджено, що вигадана любов більшою мірою виражена у партнерів зі стажем шлюбного життя від 7 до 15 років, що характеризується таким компонентом любові, як забор'язання. Досліджувані, яким притаманний тип вигаданої любові, піклуються про свого партнера, вірять у стабільність своїх відносин, сподіваються, що їхня любов буде тривати все життя, відповідальні за свого партнера, вважають свої стосунки постійними й не сумніваються у своєму виборі, проте не відчують близькості у відносинах, інтимності, пристрасті та романтичності й багато інших важливих проявів любові.

Засвідчено, що молоді шлюбні пари (від 1 до 6 років сумісного життя) більшою мірою проявляють беззмістовну любов, за якої компонент інтимності (психологічної близькості) перебуває на низькому рівні свого розвитку. Під час бесіди відзначено, що чоловіки й жінки часто не розуміють один одного, висовують постійні претензії і не довіру в стосунках, проте пристрасть та відповідальність за свій вибір дає силу продовжувати шлюбне життя.

Показано, що незначній кількості досліджуваних притаманна симпатія, яка характеризується прагненням підтримати свого партнера, зробити його життя кращим, наявністю спільних інтересів і занять, але такі компоненти, як пристрасть і виконання обов'язків

повністю відсутні чи перебувають на низькому рівні щодо своїх проявів у такому шлюбному житті.

З'ясовано, що відсутність любові частіше трапляється в тих шлюбних партнерів, стаж сумісного життя яких варіює від 1 до 6 років. Під час бесіди підтверджено, що ці подружні пари задумуються про розлучення, а окремі з них (5 %) прийняли рішення розлучитися.

Висновки й перспективи подальших досліджень. На основі вивченого практичного й теоретичного наукового матеріалу ми дійшли висновку, що феномен любові в психологічній науці має безліч елементів, компонентів, типологій, класифікацій та проявів. У своєму дослідженні акцентуємо на трьох компонентах любові (інтимність, пристрасть, виконання обов'язків) і на семи типах (досконала любов, симпатія, романтична любов, палка любов, беззмістовна любов, любов-дружба, вигадана любов).

За результатами цього дослідження, два компоненти любові, а саме інтимність і виконання обов'язків, – найбільш виражені серед шлюбних партнерів. Третій компонент – пристрасть проявляється в незначній кількості подружжів. Інтимність і виконання обов'язків характеризуються симпатією до партнера; прагненням підтримати, зробити його життя кращим; наявністю спільних інтересів і занять; піклуванням щодо стабільності відносин; відповідальністю; упевненістю у своїй любові. Щодо такого компонента, як пристрасть, то в нашій вибірковій сукупності він швидше проявляється в незадоволеності фізичним контактом із партнером; у відсутності повної самоповаги; у потребі належати комусь та потребі одержати підтримку у важку хвилину; у відсутності романтичності й відчуття «магії» в шлюбних стосунках.

Відповідно до означених компонентів, ми дослідили наявність п'яти типів любові в досліджуваних: досконала любов, симпатія, беззмістовна любов, любов-дружба, вигадана любов. Два інших типи, а саме романтична й палка любов, у цьому дослідженні не виявлені. Більша частина досліджуваних характеризується таким типом любові, як любов-дружба. Четверта частина нашої вибірки характеризується досконалою любов'ю, тобто в них найповніше реалізують і розвиваються цінності любові, які забезпечують духовний, моральний та фізичний комфорт у шлюбі. Незначній кількості досліджуваних притаманна беззмістовна любов, симпатія, вигадана любов і відсутність любові.

У порівняльному аналізі за стажем сумісного життя в шлюбних партнерів досліджено різне відсоткове співвідношення в компонентах

і типах любові. Старшим шлюбним партнерам (від 7 до 15 років спільного життя) більшою мірою притаманні такі типи любові, як любов-дружба та вигадана любов, що проявляється переважно в психологічній близькості, але за відсутності пристрасті. Молоді шлюби більшою мірою характеризуються досконалою любов'ю. В окремих шлюбних пар (від 1 до 6 років спільного життя) виявлено беззмістовну любов, що виявляється в нестабільності, конфліктності, відсутності взаєморозуміння що, своєю чергою, може з плином часу привести до розриву відносин.

Узагальнивши отриманий теоретико-практичний матеріал, можемо зробити висновок, що більшість чоловіків та жінок потребує психологічної допомоги та інформаційної підтримки щодо типів і компонентів любові та їх значення для успішного функціонування шлюбного партнерства. Саме тому подальші наші дослідження будуть спрямовані на пошук оптимальних шляхів щодо надання психологічної інформації, яка стосується типів і компонентів любові.

Література

1. Гозман Л. Психология эмоциональных отношений : монография / Л. Гозман. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 175 с.
Gozman L. Psikhologiya emotsionalnykh otnosheniy : monografiya [Psychology of emotional relations : monograph] / L. Gozman. – М. : Izd-vo Mosk. un-ta, 1987. – 175 s.
2. Ильин Е. Психология любви / Е. Ильин. – СПб. : Питер, 2013. – 336 с. (Мастера психологии).
Ilin E. Psikhologiya lyubvi [Psychology of love] / E. Ilyin. – SPb. : Piter, 2013. – 336 s. (Mastera psikhologii).
3. Психология любви и сексуальности: гетеросексуальность, инцест, гомосексуальность / Н. Б. Маньковская (пер.). – М. : Новости, 2006. – 319 с.
Psikhologiya lyubvi i seksualnosti: geteroseksualnost, intsest, gomoseksualnost [Psychology of love and sexuality: heterosexuality, incest, homosexuality] / N. B. Mankovskaya (per.). – М. : Novosti, 2006. – 319 s.
4. Фромм Э. Искусство любви / Э. Фромм. – Минск : ТПЦ «Полифакт», 1990. – 80 с.
Fromm E. Iskusstvo lyubvi [The Art of Love] / E. Fromm. – Minsk : TPTs "Polifakt", 1990. – 80 s.
5. Хеллингер Б. Порядки любви. Разрешение семейно-системных конфликтов и противоречий / Б. Хеллингер. – М. : Изд-во Ин-та психотерапии, 2001. – 400 с.
Hellinger B. Poryadki lyubvi. Razreshenie semeyno-sistemnykh konfliktov i protivorechiy [Orders of love. Permit family system conflicts and contradictions] / B. Hellinger. – М. : Izd-vo In-ta psikhoterapii, 2001. – 400 s.
6. Sternberg Robert J. A triangular theory of love / Robert J. Sternberg // Psychological Review. – 1986. – Vol. 93 (2). – 93 p.